

УДК 332

Кубіна К.В.,

Київський національний університет будівництва та архітектури

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРИРОДО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В даній статті розглянуто стан природо-захисного фонду в Київській області. Досліджено перспективи розвитку в розрізі міжнародних конвенцій.

Постановка проблеми. Техногенне навантаження негативно впливає на навколишнє середовище України, зокрема, на природно-заповідний фонд(ПЗФ). Збереження заповідних ресурсів України, різноманітних ландшафтів - одна з найголовніших задач природоохоронної діяльності держави.[1]

Реальний стан заповідної справи в Україні викликає велике занепокоєння. Діяльність органів земельних ресурсів, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, судів різного рівня та інших державних установ в цій сфері є недостатньо ефективною, що призвело до відсутності стратегічного бачення розвитку заповідної справи, недоліків в системі управління територіями та об'єктами ПЗФ.[2,3]

Особливу актуальність ця проблема набула на Київщині, що пов'язано з різким збільшенням темпів господарського освоєння земель в тому числі і земель ПЗФ, межі яких не визначені.

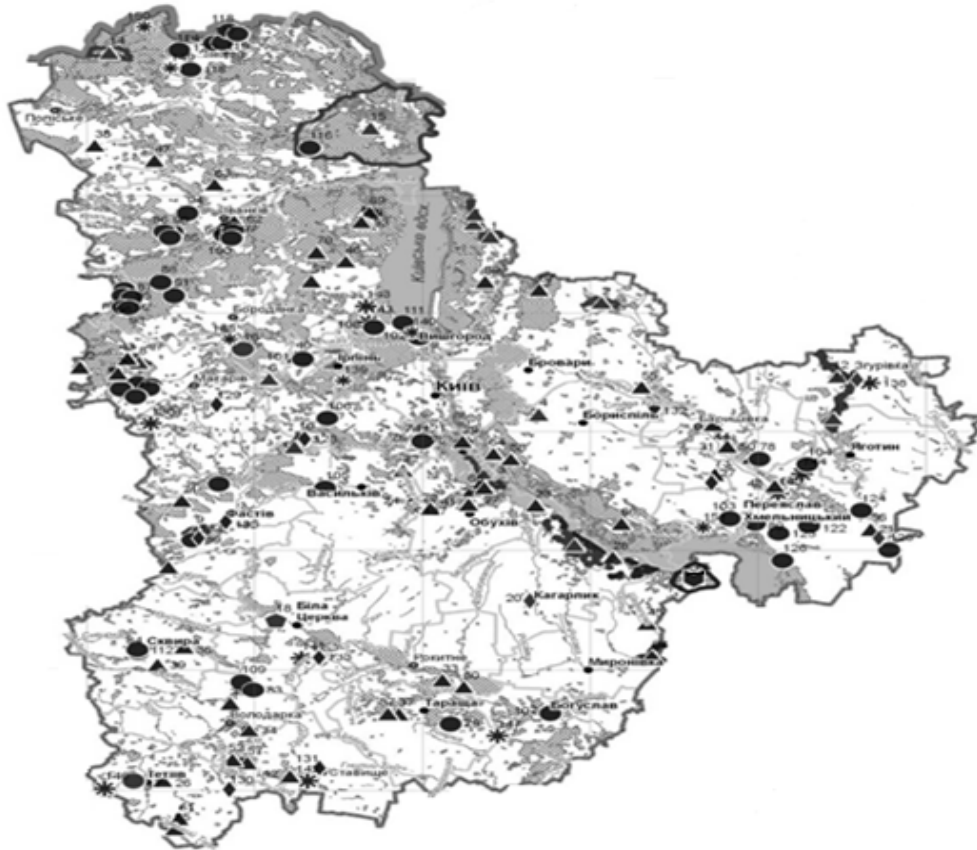
Актуальність задачі. Одним із негативних чинників які впливають на стан природо-заповідного фонду в Київській області, є відсутність закріплених на місцевості меж, що створює підґрунтя різних порушень які загрожують не тільки існуванню природоохоронного режиму на заповідній території, але і самій території. Слід відмітити, що у Київській області процент заповідності є низьким, хоча території з природною рослинністю та тваринним світом, які мають охоронятися існують(рис.1).

Методика розв'язання. Для покращення стану природо-заповідного фонду та збільшення його території потрібно вирішити спектр внутрішньодержавних питань:

- підвищити функціонування установ природо-заповідного фонду;
- направляти державні інвестиції у розвиток національних парків, регіональних ландшафтних парків і біосферних заповідників;
- покращити систему державної охорони природно-заповідних територій, яка не відповідає вимогам та міжнародним стандартам;

- покращити стан існуючої законодавчої бази щодо врегулювання питань охорони і забезпечення використання природних ресурсів у межах природно-заповідного фонду.

Природно-заповідний фонд Київської області станом на 01.11.2010 рік

Умовні позначення:

- ▲ - Заказники;
- - Памятки природи;
- ☀ - Заповідні урочища;
- ◆ - Парки - пам'ятки садово – паркового мистецтва;
- ⬠ - Дедрологічний парк;
- ▼ - Регіональний ландшафтний парк.

Рис.1. Природно-заповідний фонд Київської області станом на 01.11.2010 рік

Міжнародна і вітчизняна природоохоронна практика свідчить, що головною гарантією збереження унікальних і типових природних ландшафтів,

скорочення темпів втрат біорізноманіття є участь України у міжнародних конвенціях. Підписання міждержавних угод дозволяє робити вільним обмін міжнародною екологічною інформацією, допомагає при надзвичайних ситуаціях, та робить суверенними права держави на природні ресурси в межах її території.

Станом на 01.11.10 року на території Київської області нараховується – 182 територій та об'єктів природно-заповідного фонду, загальною площею 104616,91 га, що складає 3,72% від адміністративної площі Київської області, в тому числі 23 об'єкти загальнодержавного значення, загальною площею – 80908,92 га та 159 об'єкти місцевого значення, загальною площею – 23707,99 га. З них 2 національних природних парків, 15 заказників, 2 пам'ятки природи, 1 дендрологічний парк, 3 парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення. До об'єктів місцевого значення входить 75 заказників, 60 пам'яток природи, 11 парк-пам'яток садово-паркового мистецтва, 18 заповідних урочищ та 2 регіональних ландшафтних парки.[4]

В Київській обласній раді пропонується на розгляд 5 проектів створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду Київської області загальною площею 7931,433 га, такі як заказники місцевого значення „Гореницький”, площею 221,0 га, „Юріївський”, площею 10,0 га у Києво-Святошинському районі, «Бориспільські острови», площею 6900,26 га та «Кілов-Рудяків», площею 800,153 га у Бориспільському районі та ботанічна пам'ятка природи «Дуб-Володар», площею 0,02 га у Володарському районі. Таким чином загальна площа природно-заповідного фонду збільшиться до 112548,343 га, що становитиме 4,0 % заповідності від адміністративної площі Київської області.[5]

Розглянемо стан ПЗФ у Київській області за останні 5 років та програму розвитку на 2011 рік, в якій заплановано збільшення площі природоохоронного фонду на 7931,433 га (таб.1).

Таблиця 1

Статистичні дані площ природно-заповідного фонду Київської області

Київська область	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	2011 рік
Площа природно-заповідного фонду, тис.га	32236	81105,92	81929,32	100854,78	104616,91	112548,343
Площа природно-заповідного фонду, у % від загальної площі регіону	1,2	2,71	2,9	3,59	3,72	4,0

Проаналізувавши динаміку збільшення площі природно-заповідного фонду Київської області, робимо висновок, що показник зростання ПЗФ

починаючи з 2006 до 2011 року в середньому складає 0,56% в рік. Отриманий результат вказує на те, що природоохоронні території мають повільну тенденцію зростання (рис.2).

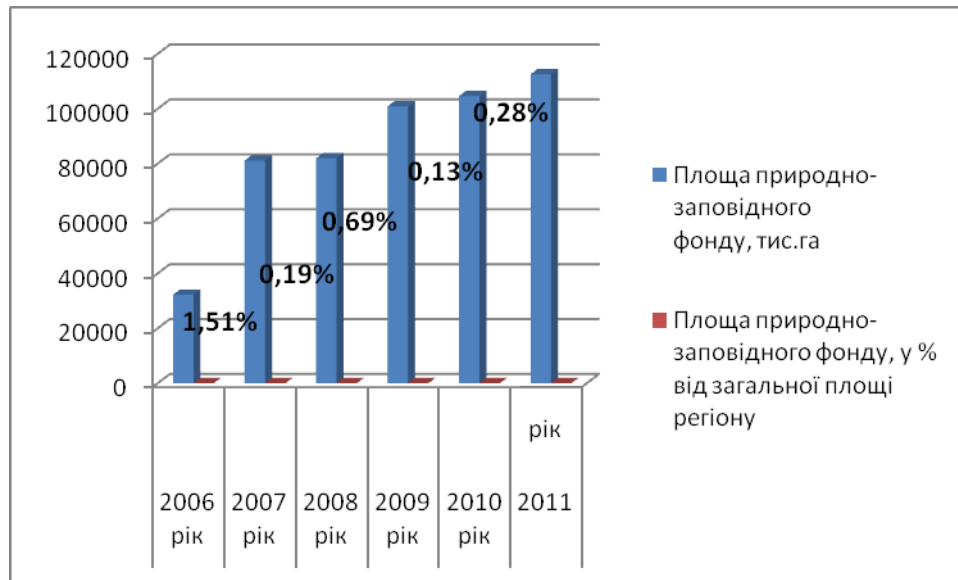

Рис. 2. Динаміка зростання площі природо-заповідного фонду в Київській області

Вирішення проблем збереження природо-заповідного фонду можливе лише на основі поєднання зусиль на місцевому, національному та міжнародному рівнях. На даний час прийнято ряд природоохоронних конвенцій та угод світового, європейського, регіонального і міждержавного рівнів, які є чинними й для України. На прикладі Київської області для створення нових територій, розглянемо конвенції які стосуються збереженню біорізноманіттята охороні територій. Базовою у сфері збереження біорізноманіття є **Конвенція про біологічне різноманіття** (Ріо-де-Жанейро,1992р.). Цілями Конвенції є збереження біологічного різноманіття, стале використання його компонентів і спільне одержання на справедливій і рівній основі вигод, пов'язаних з використанням генетичних ресурсів. А от **Конвенція про охорону дикої флори, фауни та природних середовищ існування в Європі** (Бернська конвенція), фактично є механізмом реалізації Конвенції про біологічне різноманіття, хоча була прийнята у 1979 році. Головними завданнями є збереження дикої флори та фауни та їхніх природних місцеперебувань, моніторингу та охорони вразливих видів, що знаходяться під загрозою зникнення, а також допомозі в виданні законодавчих актів та проведенні наукових досліджень з охорони природи. У **Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин** (Бонн, 1979 р.) сторони визнають важливість збереження мігруючих видів диких тварин в усьому їхньому різноманітті та

середовища їх існування. В ній акцентується також увага на збереженні природного середовища, необхідного для існування мігруючих птахів. Цілями **Європейської ландшафтної конвенції** є сприяння охороні, регулюванню та плануванню ландшафтів, а також організація європейського співробітництва з питань ландшафту[6].

Участь України у міжнародних конвенціях дає змогу покращити стан та охорону ПЗФ. На прикладі Київської області при створенні нових заказників місцевого значення Київська обласна рада має звернути увагу на зміст та цілі конвенцій для покращення умов збереження біорізноманіття та охорони нових природно-заповідних територій, а також переглянути раніше створені природо-заповідні території та опираючись на міжнародні конвенції покращити їх стан та охорону.

Висновки: В результаті проведених досліджень природо-заповідного фонду Київської області встановлено тенденцію зростання територій. Для покращення стану ПЗФ необхідно вирішити всі внутрішньодержавні проблеми, приймати участь у міжнародних конвенціях, набувати досвід Європейських держав. Подальше вирішення зазначених питань позитивно вплине на загальний екологічний баланс та динаміку розвитку ПЗФ України.

Список літератури:

1. Борейко В.Е. История заповедного дела в Украине – 2-е изд., доп.- К.,2002. – 173 с.
2. Бондаренко Е.Л. Геоінформаційне еколого – географічне картографування/ред. В.О.Шевченко – К.: Фітосоціоцентр, 2007. – 272 с.
3. Закон України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000 -2015 роки» від 21 вересня 2000 р. № 1989 – III // Урядовий кур'єр. – 2000.- 8 листопада .- № 207.
4. Довідка Колегії Київської державної адміністрації “Про стан винесення меж в натуру (на місцевість) територій та об’єктів природно-заповідного фонду Київської області”//Київ 2010р.
5. Прес-служба Партії «Зелені» - «Зеленый пояс Киева»
<http://www.greensua.kiev.ua/ru/kievecology-ru/kiyegreen>
6. Гродзинський М.Д., Стеценко М.П. “Заповідна справа” // Навчальний посібник., Київ-2003.-98 с.

Аннотація

В данной статье рассмотрено состояние ПЗФ в Киевской области. Исследованы перспективы развития в разрезе международных конвенций.

Abstract

This article discusses the state of nature-reserve fund in the Kiev region. Investigated the prospects of development in the context of international conventions.